

مؤسسه شیعه‌شناسی

گزارشی از مطالعات

اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی در دانشگاه ملی استرالیا

- نام کشور: استرالیا
- آدرس پایگاه اینترنتی: www.anu.edu.au
- آدرس پست الکترونیک: info@anu.edu.au

- بخش اسلام‌شناسی دارد: بلی ✓ خیر
- مطالعات شیعه‌شناختی دارد: بلی ✓ خیر
- دوره‌های آموزشی دارد: بلی ✓ خیر
- بخش آموزشی در چه مقطعی است:
- کارشناسی ✓ کارشناسی ارشد ✓ دکترا ✓ غیره
- بخش پژوهشی دارد: بلی ✓ خیر
- مجله دارد: بلی خیر ✓
- کنفرانس، سمینار و کارگاه تحقیق دارد: بلی ✓ خیر

اساتید برجسته: امین سایکال، کیریل نورژانوف، سید محمد ترابی، نجمه هاجر، جفری جوکز، باری هوکر

معرفي و آموزش:

دانشگاه ملی استرالیا در قلب کانبرا، شهر بزرگ استرالیا واقع شده است و از هر طرف به مراکز و شهرهای مهم از جمله سیدنی نزدیک بوده و در محل بسیار مناسبی و در زمینی در حدود ۱۳۰ هکتار قرار گرفته است. این دانشگاه به عنوان دانشگاه تحقیقاتی در سال ۱۹۴۶ تأسیس شد و بخش آموزشی آن در سال ۱۹۶۰ راه اندازی شد و هم اکنون با دو ماهیت مرتبط فعالیت می‌کند، مؤسسه مطالعات پیشرفته (هشت مؤسسه تحقیقاتی و شماری از مراکز پژوهشی تخصصی) و دانشکده‌ها (هنر، مطالعات آسیا، اقتصاد و تجارت، مهندسی و تکنولوژی اطلاع رسانی، حقوق و علوم). در حال حاضر دانشگاه ملی استرالیا در هر دو حیث پژوهش و آموزش با امکانات عالی در رده مراکز مهم جهانی قرار دارد و در سال ۱۹۹۵ به عنوان بهترین دانشگاه استرالیا شناخته شده است.

طریقه تماس و ثبت نام:

پذیرش دانشگاه: آدرس: کانبرا، الف. س. ت. ۲۰۰۰، استرالیا، تلفن: ۶۱۲۶۱۲۵۳۰۴۶، فاکس:

۶۱۲۶۱۲۵۰۷۵۱، پست الکترونیک: admiss.enq@anu.edu.au

آدرس وب سایت: www.anu.edu.au/graduate

برای اطلاعات بیشتر در رابطه با مرکز مطالعات اسلامی و زبان و ادبیات عرب (خاورمیانه و آسیای مرکزی): تلفن: ۶۱۰۲۶۱۲۵۴۹۸۲، فاکس: ۶۱۰۲۶۱۲۵۵۴۱۰، پست الکترونیک: cais@anu.edu.au،

نشانی پایگاه اطلاع رسانی: <http://arts.anu.edu.au/cais>

مرکز مطالعات اسلامی و زبان و ادبیات عرب (خاورمیانه و آسیای مرکزی)

● مقدمه

این مرکز در دو بعد آموزش و پژوهش تأسیس شده و در رابطه با موضوعات علوم سیاسی خاورمیانه و آسیای مرکزی، تاریخ، فرهنگ، اقتصاد و ارتباط این مناطق با نظم نوین جهانی مطالعات گسترده‌ای دارد. مرکز در رابطه با نقش ادیان به خصوص اسلام، و زبانهای عربی و فارسی از سال ۲۰۰۳ زبان ترکی مطالعاتی دارد همچنین تأکید فراوانی در رابطه با منافع استرالیا، به خصوص پیوندهای تجاری، علمی و صنعتی با این منطقه دارد.

مرکز به نحوی مطالعات خود را استوار کرده است که هر فرد استرالیایی در رابطه با این حوزه بینش، دانش و تخصص لازم را کسب نموده و بتواند پ [پژوهش کاملی را ارائه کند تا به طرق مختلفی در رابطه با خدمات عمومی، آکادمیک، دیپلماسی، ژورنالیسم و... در این حوزه فعالیت نماید.

اهداف:

اهداف اولیه این مرکز عبارتند از:

- ارتقای مطالعات زبان و ادبیات عرب، اسلام، خاورمیانه و آسیای مرکزی در دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در یک سطح ملی
- همکاری تنگاتنگ تحقیقاتی متخصصان آکادمیک بین الملل و استرالیا
- فراهم آوردن زمینه تخصصی برای بخش‌های خصوصی و عمومی
- تقویت ارتباط استرالیا با خاورمیانه و آسیای مرکزی

مقاطع:

این مرکز در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا به امور پژوهش و در مقطع کارشناسی به امر آموزش می‌پردازد.

برنامه‌ها:

مرکز ارائه دهنده یک دوره کارشناسی ارشد هنر و مطالعات خاورمیانه و آسیای مرکزی است که شامل دو بخش آموزش و پژوهش است که بخش آموزش شامل ۶ ترم تحصیلی و شامل یک رساله ۲۵ تا ۳۰ هزار کلمه‌ای است.

همچنین در مقطع کارشناسی، یک دوره کامل از زبان و تاریخ و فرهنگ ایران و فارسی ارائه می‌شود. همچنین از سال ۲۰۰۳، واحدهای درسی زبان و تمدن ترک ارائه شده است.

زبان و ادبیات عرب و دروس اسلامی هم از طریق دانشکده مطالعات آسیا که با مرکز رابطه تنگاتنگ دارد ارائه می‌گردد.

دروس:

- نفت، مذهب، سیاست و نزاع در خاورمیانه _ شماره درس: ۸۱۰۰
- مداخله ابرقدرتها در آسیا و خاورمیانه _ شماره درس: ۸۱۰۱
- تندروی اسلامی و غرب _ شماره درس: ۸۱۰۲
- آسیای مرکزی از دیدگاه جهانی و منطقه‌ای _ شماره درس: ۸۱۰۳
- جامعه و حکومت در جهان عرب _ شماره درس: ۸۱۰۶
- حقوق مسلمین و حکومت مدرن ملی در خاورمیانه _ شماره درس: ۸۱۰۷
- پیامدهای پیشرفت در خاورمیانه _ شماره درس: ۸۱۰۸
- انرژی و امنیت در آسیای مرکزی و قزاقستان _ شماره درس: ۸۱۰۹
- زبان فارسی

- زبان و ادبیات عرب
- زبان ترکی
- و...

این دروس به صورت تمام وقت و با برنامه‌ریزی استاندارد دانشگاه ارائه می‌شود برای اطلاعات بیشتر از طریق پذیرش، ارائه دروس و زمان‌بندی به جزوه اصلی مراجعه کنید.

شایان ذکر است که این مرکز در فوریه سال ۱۹۹۴ مشغول فعالیت است و اولین تجربه این نوع فعالیت در استرالیا است و در اغلب زمینه‌ها به خصوص مسائل بعد از جنگ سرد و خاورمیانه مطالعات گسترده‌ای دارد. حوزه‌های مطالعاتی مرکز عبارتند از:

جهان عرب (حتی کشورهای آفریقای شمالی)، ایران، ترکیه، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان و پاکستان است.

۱. مداخله ابرقدرتها در آسیا و خاورمیانه: شماره درس: ۸۱۰۱، این درس به بررسی روابط بین الملل در طول و بعد از جنگ سرد می‌پردازد. تأکید اصلی درس بر مداخلات آمریکا و شوروی سابق در منطقه آسیای مرکزی و خاورمیانه است و مسائل جغرافیایی و ویژگی‌های رقابتی ابرقدرت و روابط بعد از جنگ سرد مورد ارزیابی است و این دو منطقه حیاتی به عنوان یک نقطه تلاقی این جنگ سرد دو طرفه بوده و در دوره انتقال نظم نوین جهانی در دهه ۹۰ هم شامل همین قضیه می‌شود. به عبارت روشن‌تر، این درس به طور مفصل به مداخلات آمریکا در ایران و شوروی در افغانستان و اصولاً بحران خلیج (فارس) در سالهای ۹۰ و ۹۱ می‌پردازد. هدف اصلی درس معرفی الگوها و دلایل رقابت آمریکا و شوروی در مداخله و همکاری در آسیا و خاورمیانه، ارزیابی سیاست‌های خارجی، تعامل دو قدرت وقت و رفتار آنها و عملکردشان در رابطه با کشورهای منطقه است. مدرس: پرفسور امین سایکال، زمان: ۱ ترم (۱۳ هفته) دو ساعت در هفته، امتحان: ۴ تا ۵ هزار کلمه مقاله و امتحان به طول سه ساعت، منابع: در جزوه اصلی آمده است.

۲. تندروی اسلامی و غرب: شماره درس: ۸۱۰۲، این درس به منظور درک و شناخت اسلام، جنبش‌های اسلامی، حیات مجدد اسلامی و اسلام‌گرایی ارائه شده است. به طور خاص، این درس در مورد چگونگی برداشت از تندروی اسلامی به عنوان مجموعه‌ای از مسایل سیاسی، ایدئولوژی، برنامه‌ای و مؤسساتی که از جوامع اسلامی در پاسخ به مدرنیته برخاسته است. هدف اصلی درس معرفی ابعاد نظری جنبش‌های اسلامی و اسلام‌گرایی و فعالیت مسلمین است. مدرس: دکتر کریل نورژانوف، زمان: ۱ ترم (۱۳ هفته) دو ساعت در هفته، امتحان: مقاله با ۴ تا ۵ هزار کلمه، و دو و نیم ساعت امتحان، منابع: کتاب اسلام و دموکراسی اثر اسپوزیتو و وولی از انتشارات آکسفورد، سایر منابع هم در جزوه اصلی آمده است.

۳. حقوق مسلمین و حکومت مدرن ملی در خاورمیانه: شماره درس: ۸۱۰۷، هدف درس توضیح شکل‌گیری شریعت در حکومت‌های اواخر قرن بیستم کشورهای منطقه است. تعامل اسلام و حکومت و نقش اسلامی در شکل‌گیری حکومت‌ها در خاورمیانه و دیدگاه‌های مختلف در این ارتباط را بررسی می‌کند و رابطه بین هر فرد مسلمان و حکومت، حقوق، جنبه‌های عمومی و خصوصی مذهب و سکولاریته را مطرح می‌کند که توضیح کامل آن در جزوه اصلی آمده است. مدرس: پرفسور باری هوکر، زمان: ۱ ترم (۱۳ هفته) دو ساعت در هفته، امتحان، مقاله ۴ تا ۵ هزار کلمه با امتحان سه ساعته، منابع: درآمدی بر حقوق اسلامی و....

۴. تاریخ و فرهنگ ایران: شماره درس: ۲۰۰۰، مدرس: دکتر سید محمد ترابی، ترم دوم، مدت: یازده هفته، پیش‌نیاز: گذراندن ۱۲ واحد از دانشکده هنر یا مطالعات آسیای یا اجازه مدیر مرکز، این درس به طور گسترده‌ای به بررسی ارزشهای فرهنگی، اجتماعی و فرایندهای شکل‌گیری تمدن ایران می‌پردازد و شامل سه بخش است: ایران باستان، میانه و مدرن. زبان، ادبیات، هنر و جامعه در ایران از دوره ایران باستان تا دوره معاصر به دانشجویان معرفی می‌شود. تاریخ اسلام در ایران، تأثیر آن در هنر و ادبیات ایران و گسترش آن در صنایع محلی در ایران میانه مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین جنبه‌های سیاسی _ اجتماعی مهم در شکل‌گیری ایران مدرن هم بررسی می‌شود که با تأکید بر عواقب حکومت ۵۰ ساله پهلوی و در نهایت انقلاب اسلامی و تأثیر آن در جامعه و فرهنگ ایرانیان به طور کامل نقد و بررسی می‌گردد.

■ پژوهش:

پژوهش در مرکز همانطور که در بخش قبلی هم به آن اشاره شد به طور کامل و وسیعی به شاخه‌های مختلفی می‌پردازد و در دو مقطع کارشناسی ارشد و دکترا فعال است. حوزه‌های مورد تحقیق شامل علوم سیاسی، اقتصاد سیاسی، تاریخ و روابط بین الملل در خاورمیانه و آسیای مرکزی است.

موضوعات مورد تحقیق پژوهشگران در حال حاضر عبارتند از:

- شورای همکاری خلیج (فارس)
- عملکرد سیاسی سعودی در رابطه با ایران، تجزیه و تحلیل روابط ایران و سعودی بعد از عقب‌نشینی بریتانیا از منطقه خلیج (فارس)
- تأثیر ماهواره در جامعه سعودی
- اساطیر و یادبود: چالش روابط بین فرهنگی در روند صلح خاورمیانه
- عربستان سعودی و قدرت اصلاحات
- پاسخ حکومت‌ها به اسلام‌گرایی در مصر و ترکیه
- ارتباط مسلمین و هندوها در شبه جزیره هند
- ظهور بنیادگرایی اسلامی در آسیای غربی
- راج در عربستان و فرانک هولمز، پدر نفت
- رقص و موسیقی سنتی در مناطق شمالی افغانستان
- گذر اقتصادی در آسیای مرکزی
- فلسطین
- جهان با يك ابر قدرت: کاربرد امنیتی در خاورمیانه
- اقتصاد سیاسی و روابط اجتماعی شیخ عبدالقرنه و در ابونگا، مصر
- انشعاب و حقوق اقلیت: کشمیر
- نزاع اعراب _ اسرائیل و پناهندگان فلسطینی
- نزاع سیاسی الجزایر و آزادی مطبوعات ۱۹۹۹-۱۹۸۹
- سیاست نفت دریای خزر
- منازعات منطقه‌ای بین ایران و امارات متحده عربی
- رابطه ایران و انگلستان از سال ۱۹۷۹
- شناخت بحران‌های کشمیر
- نقش پراکندگی لبنان در بازسازی بعد از جنگ

انتشارات دانشگاه نیز کتب مختلفی را منتشر کرده است از جمله کتاب «اسلام، گفتگو و جامعه مدنی» اثر سید محمد خاتمی که با قیمت ۱۸ دلار ۷۰ سنت عرضه می‌شود و در زمینه اسلام و مسلمین کتب دیگر نیز به چاپ رسانده است.

برای اطلاعات بیشتر از سایر کتب و انتشارات مرکز به جزوه اصلی یا شماره تلفن ۲۶۱۲۵۴۹۸۲ یا پست الکترونیک: cais@anu.edu.au مراجعه فرمایید.

■ نام اساتید, محققان و آدرس آن‌ها:

۱- **پرفسور امین سایکال:** مدیر مرکز مطالعات اسلامی و زبان و ادبیات عرب (خاورمیانه و آسیای میانه) و استاد علوم سیاسی. استاد سایکال در علوم سیاسی، تاریخ، اقتصاد سیاسی و روابط بین الملل خاورمیانه و آسیای مرکزی تخصص دارد. وی در دانشگاه‌های پرینستون، کمبریج، ساسکس و... از سال ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۹ به عنوان استاد میهمان تدریس داشته است. وی عضو بسیاری از سازمان‌های آکادمیک ملی و بین‌المللی است. از آثار وی می‌توان به کتاب ظهور و سقوط شاه (۱۹۸۰) _ انتشارات پرینستون، تاریخ کمبریجی ایران (۱۹۹۱) _ انتشارات کمبریج) و... اشاره کرد.

۲- **دکتر کیریل نورژانوف:** دکتر از دانشگاه ملی استرالیا و کارشناسی ارشد از دانشگاه مسکو، تخصص: علوم سیاسی و روابط بین‌الملل و حل منازعات آسیای مرکزی معاصر.

۳- **دکتر سید محمد ترابی:** مدرس زبان فارسی و مطالعات ایران. وی دارای دکترای زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران است. وی از دانشگاه علامه طباطبایی تهران به دانشگاه ملی استرالیا آمده است. ایشان به عنوان استاد میهمان در دانشگاه‌های سارایوو، ونیز و پکن هم تدریس داشته است. علاوه بر آموزش زبان فارسی، در رابطه با تاریخ ادبیات فارسی از دوره پیش از اسلام تا ادبیات مدرن هم تخصص دارد. کتاب ۵ جلدی تاریخ ادبیات ایران از انتشارات فردوسی (۱۹۹۰ _ ۱۹۸۰) اثر وی است.

۴- **دکتر نجمه هاجر:** مدرس زبان عربی. وی مدرک کارشناسی خود را در زبان عربی و خبرنگاری از دانشگاه بیروت اخذ کرده و مدرک کارشناسی ارشد را در رشته خبرنگاری از دانشگاه بروکسل بلژیک و دکترای زبان عربی و مطالعات اسلام و خاورمیانه را از دانشگاه سیدنی دریافت کرده است. دکتر هاجر قبل از دانشگاه ملی استرالیا در دانشگاه سیدنی تدریس داشته است.

۵- **جفری جوکز:** وی به عنوان استادیار در دانشگاه تدریس می‌کند و قبلاً هم در دانشگاه‌های آکسفورد و کمبریج به عنوان استاد میهمان فعالیت داشته است.

۶- پرفسور باري هوكر: دانشيار رشته حقوق در دانشگاه ملي استراليا

۷- دكتور ويليام مالاي: استاد علوم سياسي دانشگاه نيو سوئولز در آكادمي نيروي دفاعي استراليا. وي قبلاً به عنوان استاد در روسيه تدريس داشته است. آثار وي در جزوه اصلي درج شده است.

۸- دكتور كيوين ويندل: دكتور از دانشگاه مكگيل و تخصص در زبان عربي و ترجمه عربي

■ کنفرانس، سمینار و کارگاه تحقیق:

مرکز مطالعات اسلامی و زبان و ادبیات عرب (خاورمیانه و آسیای مرکزی) دانشگاه ملی استرالیا، برگزارکننده سمینارها و کنفرانس‌های منظمی با سخنرانان و متخصصان برجسته منطقه است. این سمینارها موضوعات مختلفی را در رابطه با خاورمیانه و آسیای مرکزی دربرمی‌گیرد و بستر مناسب و ارزشمندی در اختیار محققان و دانشجویان دانشگاه ملی استرالیا در ارتباط با این حوزه فراهم می‌آورد.

همچنین سالانه یک سخنرانی در ارتباط با تمدن اسلامی در مرکز برگزار می‌شود. کنفرانس‌های بین‌المللی برگزار شده از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۰ در دانشگاه ملی استرالیا، مرکز مطالعات اسلامی و زبان و ادبیات عرب به شرح ذیل است:

- خاورمیانه: نمادی از استقرار و استحکام (۱۹۹۴)
- لبنان تا سال ۲۰۰۰ (۱۹۹۵)
- ترکیه تحت نظر مبارك: سیاست و اقتصاد و امور خارجی (۱۹۹۸)
- خاورمیانه: پنجاه سال آینده (۱۹۹۹)
- روابط ایران و استرالیا (۲۰۰۰)